

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **svetih, četrtkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obajno izdanje stane: na jeden mesec . f. — 30, laven Avstrije f. 1.40 na tri mesece . . . 2.90 . . . . . 4.— na pol leta . . . 5.— . . . . . 8.— na ves leto . . . 10.— . . . . . 16.—
 Na naročbe brez priložne naročilnice se ne jemlje ozir.
 Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nř., v Gorici po 3 nř. Sobotno večerno izdanje v Trstu 3 nř., v Gorici 4 nř.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Po-lana osmrtnice in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravitelstvo** ulica Caserma 13. Odprto reklamacije se proste poštne.

„V edinosti je moč!“

„Na stražo!“ — „V obrano!“ III.

V sodbi o našem sedanjem položaju sta torej jedina oba slovenska dnevnikarja; in ta sodba je najneugodnejša. Tako organ konservativne, kolikor organ takozvane „radikalne“ ali napredne stranke pripoznavata, da nam proti nevarnost.

Seveda ličeta vsak v svojem viru varoke tej nevarnosti: „Slovenski Narod“ vidi te varoke v breznačelnosti sedanjega koalicijskega duha, „Slovenec“ pa v drsnem vtičanju berlinskega vpliva v naše notranje avstrijske zadeve.

Prvi jo je pogodil prav dobro, drugi pa tudi: jedna in druga trditev je resnična. Mi bi popolnili mnenja obeh slovenskih listov še tako, da so varoki, o katerih pripoveduje „Narod“, v tesni zvezi s varoki, katere navaja „Slovenec“ — saj koalicijski ni na vse zadnje nič drugega — kakor smo se omenjali v večernem izdanju od minolega četrtka — nego črno sredstvo ohraniti v Avstriji nemški vpliv valic dejstvu, da je nemški življenj v odločni manjšini. Tisti poznani nemški „Drang nach Osten“ zahteva kategorično, da vlada v Avstriji nemški vpliv, in ker je vsakodobni sistem v naši državni polovici le sad narobe našela, da notranja politika mora le služiti vnanji politiki, nam je jasno torej na prvi pogled, da je tudi naša koalicijska le klin na lestvi, po kateri bi hotel berlinski vpliv splezati do svetovnega vladarstva.

„Narodov“ „koalicijski duh“ in pa „Slovenec“ berlinski vpliv se srečujeta torej na lepi poti; kako ne, saj sta si bližnja — sorodnika.

Da govorimo torej s „Slovencom“: z a me ja mi naše države prireja se nova združena organizacija, da vtrdi svoj vpliv v naši koalicijski vladi. Nov napad se pripravlja na narod naš in na druge slovenske narode v hababurški državi. Pruske marke naj pomagajo, da se slovenski narodi avstrijski vsdrže pod nemške nadvlado.

In spoznavši to nevarnost nam kliče „Slovenec“: Toda to, kar se baš pripravlja v Nemčiji, je naravnost posiv do vseh avstrijskih Slovanov in osobito do nas Slovenov, da se postavimo in pripravljamo k obrani!

Svoj krasen članek zaključuje „Slovenec“ s apostrofo: da Avstrija postane močna in samostojna in po takem tudi branik in zavetišče tudi narodu slovenskemu!

„Slovenec“ je torej povedal jasno, kje tiči vir naši boleznini — v vnanjem nemškem vplivu.

Zaključek iz teh izvajanj ni težak za nas Slovane: zrušiti treba ta vnanji in nemški vpliv! — Vprašajmo se le, kako? Tudi to je jasno, naravno: vse naše borbe moramo

naperiti v to, da pridemo v Avstriji do sistema, nepristopnega tujemu nemškemu uplivu! Pot pa, po kateri moremo dospeti do tega cilja, ne more biti drugi, nego pot tesne vzajemnosti avstrijskih Slovanov. Ne izgovarjamo se, da naš vpliv je preneznaten, da bi mogli določiti smér naši notranji politiki! Tako poniževanje samega sebe ni častno in tudi opravičeno ni v fiktivnih odnosjih. Zavedimo se vendar jedenkrat dejstva, da Slovani sestavljamo v Avstriji večino prebivalstva; in ko se zavemo tega dejstva, utrdi se nam vsopodbudljivo prepričanje, da lahko pridemo do primerne vpliva, ako le resno hočemo: ako smo složni in neizprosnosti v svojih zahtevah.

Naši oportunisti se izgovarjajo navadno, da pravi politik mora vedno poštovati razmere in okolnosti. Dobro! A to velja tudi državnikom, tudi oni bodo morali poštovati okolnost, da Avstrija ni bila nikdar in ni nemška država in da smo v večini mi, ki zahtevamo odločno in neizprosnosti, da se nam dá to, kar smemo zahtevati po svojem številu in po obstoječih zakonih. Le pōtem stroge vzajemnosti in moške odločnosti bomo mogli klestiti — to so zopet „Slovenčeve“ besede — gas do jednakopravnosti vseh narodov.

Sedaj pa le roko na srce in vprašajmo se: ali je bilo naše dosejanje postopanje primerno našim narodnim potrebam, ali je bilo tako, da bi nas moglo braniti pred onim vnanjim nemškim vplivom, proti kateremu nas kliče sedaj „Slovenec“ — k obrani? Ali nismo mi sami utrjali ta vpliv se svojo kratkovidnostjo, s netenjem nesloge med slovenskimi plemeni avstrijskimi ter z nezmisselnim in pregrešnim prepričanjem v našem domačem slovenskem taboru?

Ali ni naša najvišja narodna instanca, deželni odbor Krnski, ravno v najnovejši dobi se svojim neumiljivim postopanjem le gladila pot nemškemu vplivu? Ali niso naši zastopniki pustili sramotno na cedilu upravno rasvito, krepko in kulturno pleme slovensko — pleme češko —, okolo katerega se bi morali ravno mi ovijati liki šibka rastlina ob močno deblo? Ali niso nekateri naši zastopniki v najnovejši dobi storili neopustljivi greh, da so jeli iskati pomoči in rešitve ravno na oni strani, koje moramo smatrati kot glavno zastopnico onega nemškega vpliva, ki z a mejami naše države snuje organizacijo — nam v pogubo?

Dá, mnogo smo grešili ravno mi Slovenci v svoji slepoti in kratkovidnosti! In slednji čas je, da krenemo na druga pota, da se poboljšamo. Slednji čas je, da nehamo iskati prijateljev in zaveznikov tam, kjer jih ne moremo najti: med svojimi naravnimi nasprotniki; ter da obrnemo svoje oči, svojo roko in svojo srce tja, kjer bijejo bratska

nam in sorodna srca: do drugih slovenskih plemen avstrijskih, v prvi vrsti do naroda češkega in hrvatskega. Kajti le združeni slovenski upliv mora se vsepešno postaviti po robu onomu tujemu uplivu, čigar najizdatnejše orožje so — pruske marke.

Proti temu uplivu nas kliče „Slovenec“ k obrani. Združimo se v tesne vrste, proti temu uplivu! In ravno „Slovenčeva“ stranka ima največ rasloga, da stopi v energičen boj proti temu uplivu, kajti ta upliv ni samo nemšk, ampak je tudi nekatališk — protestanski! Mimo tega se ta nemški upliv pri nas druži s najhujšim nasprotnikom krščanske morale, s mogočnim šidovstvom.

Tu imate dva mogočna zaveznika proti sebi. Ali ni pri takih okolnostih naravnost brezvestno početje, da nekateri naši rojaki tratijo vse svoje moči v borbi proti mlinom na veter — proti slovenskemu liberalizmu?

V imenu národa slovenskega, v imenu vere katoliške, v imenu naše národne bodočnosti in v imenu sreče in časti avstrijskega slovanstva vas ročimo in prosimo ob tej resni uri: sporazumite se, složite se, oklenite se drug drugega, da stopimo složno v boj proti onemu sovražniku, kojega je v toli živih barvah naslikal „Slovenec“ v svojem članku „V obrano!“. In hitro mora se to zgoditi, da ne bomo danes ali jutri jokali na razvalinah svojega národnega in političnega življenja: Prepozno je!

Opasnost nálega položaja nam kliče: hitro „Na stražo!“ in nemudoma „V obrano!“

Prvi korak do spametovanja pa bodi **shod zaupnih mož**, kakor ga pripereča „Slovenski Narod“.

Politiške vesti.

Fran Josip I. in car Aleksander III.
 Povodom godu cara ruskega odposlal je naš cesar istemu brzojavno čestitko. Mimo tega je generalni konzul v Lvovu poročal ruskemu poslanstvu na Dunaju, da je cesar Fran Josip posebno odlikoval njega in vojaškega ateleje, podpolkovnika Voronina ter da je v poznani zdravici izjavil svoje simpatije do ruskega carja. Kakov kontrast med postopanjem našega milega vladarja in pa ono poljsko gospōdo, ki so bili toliko breztakni, da so celó pred obližjem cesarjevim demonstrirali proti Rusiji s tem, da se niso hoteli udeležiti dvornega obeda tem povodom. Radi verujemo, da je ta poljske demonstracija napravila najneugodnejši utis v najvišjih krogih.

Nedotakljivost govovor, iznstenih v parlamentu. Pa pravijo ljudje, da se ne gode čudeži! Ravnokar se je dogodil tak čudež, da se je bivši predsednik višjemu deželnemu sodišču v Graecu in jeden najju-

delimo, kako naj udarimo, kako naj se branimo.

— Jaz mislim, zakliče Vagić in udari po široki sablji, da bi šli vsi skupaj proti njim.

— Kje ti je pamet, Grega, odkima Brezovški z glavo, mar hočeš divjega bika zgrabiti za roge, da te vrže na tla?

— A kaj misliš ti, vojvod, vpraša Pozebec Gubca, ti si najpametnejši. Naj Matija govori. Kaj ne bratje?

— Govori! zakličejo poveljniki.

— Jaz mislim tako. Vojska gre od Jankovlja in mora mimo cerkve svetega Petra navzdol v Stobiško dolino. Ustaviti je ne moremo, niti počakati pod brdom. Mi doli, oni gori, bilo bi nespametno, odplahnili bi nas kot hudournik. Pri toplicah je dolina široka, ondu jih ne smemo počakati. Oni imajo mnogo konjkov, mi malo. Moramo jih dobiti mej gorami in kleče, tu smo mi gospodarji, oni se bodo zapletali, konji motali a mi po njih.

tejših nasprotnikov avstrijskih Slovanov, dr. vitez Wasser potegnil za imuniteto tudi tistih govovor ki so bili izuščeni v parlamentu v kakem nemškem jeziku. V listu „Gerichtshalle“ je priobčil namreč sestavek, v katerem pravi, da to ni v soglasju s duhom ustave, ako se oficijelno prezirajo taki govori, ki niso bili izuščeni v nemškem jeziku. Vitez Wasser sklepa namreč tako: Ali je dovoljeno ali ni dovoljeno govoriti v drugem nego nemškem jeziku. Ako je dovoljeno, potem bi morali vse take govore tudi stenografirati in uknjiževati; ako ni dovoljeno, bi morali vzeti govorniku besedo. Zato pa treba rešiti vprašanje, ali je govornikom dovoljeno govoriti v kakem drugem nego nemškem jeziku, da se po takem zagotovi imuniteta nemškim govovorom in da se bodo mogli isti prijavljati doslovno tudi po časopisih.

To vprašanje je zelo važno tudi za nas časnike. Kajti dogodilo se je čisto, da so bili zaplenjeni listi, ker so prijavi tako nemške govore, izuščeno v parlamentu. Imeli so pa tudi še vođe sitnosti, da je državno pravdnštvo celo osebnó proganjalo urednika, češ, da dotični govor se ni glasil tako, kakor ga je objavil list. Stvari doznati pa ni mogoče, ker se v našem parlamentu ne stenografujejo nemški govori.

Za nas je seveda vprašanje, sproženo po vitezú Wasserju, že davno rešeno: ker imajo še po ustavi naši poslanci pravico govoriti v svojem materinem jeziku, morajo se torej — kakor logično zaključuje Wasser — tudi oficijelno poštovati in beležiti njihovi govori. Ta bi bila lepa, da bi imeli še sitnosti vesed tega, ker se poslužujemo ustavnih pravic!

Ruski car ozdravel. „Correspondenz-Bureau“ javlja iz Peterburga dne 13. t. m.: Car je cvetočega lica in duševno izvrstno raspoložen. Nervoznost in pa utrujenost sti povsem prenehali.

Encikliko o pomenu rožnega venca izdal je sv. Oče do vseh škofov sveta. V tej encikliki posilja papež vse katolike, da so tesno združijo proti množiči se brezbožnosti.

Imendan kraljice Natalije so slavili v Belomgradu s slovesno službo božjo, katere so se udeležili kraljičini prijatelji v velikem številu. Kakor znano, trdil se je srbski poslanik v Parizu, Miljutin Garašanin, v ta namen, da se snide kraljica se svojim sinom. Do sedaj pa ni znano, je-li dosegel svoj namen.

Tudi mali kralj Španjski Alfonz XIII je čestital sv. Očetu povodom imendana poslednjega. Lev XIII je odgovoril Alfonzu XIII. v ljubeznivem pismu z mnogimi dobrimi nasveti.

Spomin na bitko pri Sedanu. Prihodnje leto bodo slavili Nemci 25letnico svoje zmage proti Francozom pri Sedanu. Ob tej

— Prav je tako, potrdi Pasanec.

— Jaz mislim, da se razdelimo tako: Pasanec ostane na vrhu pri svetem Petru s svojimi strelci. Kadar se bo pomikala vojska nizdolu, streljaj nanje, dokler moreš, potem pa se umakni k nam. Pri toplicah naj stoji Vagić in konjki. Malo se sprijemi, ali nikari nespametno, ampak umikaj se in primami jih mej brda. Pozebec bo stal po gričih na levi strani, jaz, Mogajić in Brezovški tu na desnih gričih, Lepojić pa naj se vtabori v Stobi, kjer stojé za trdnjavo ob potoku velike puške. Ko udari vojska za Vagićem in dope v Klanec, sipajte vi z gričev ogenj iz topov, a v vasi jih pozdravi ti, Lepojić, mi se spustimo z obeh bokov in stisnemo gosposko junake v svoji močni pesti. Je li prav, bratje?

— Dobro, vojvod, potrdi vsi.

— Dani se, bratje! vstane Gubec, na noge! Čas je, Bog daj srečo!

(Dalje prih)

PODLISTEK.

187

Kmetški upor.

— Special August Senoa. Preložil I. P. Planinski. —

Mogajić hitro priže šibo, pohiti k topu pri ograji — blisk šivigne v noč, grom zabobni skozi bregove. Hipoma se zasveti cela dolga vrsta slamnatih snopčev po dolini in brdinah. Pri najbližji četi poči puška, a prvi četi se oglasi druga, tretja in vse naprej in naprej. Pastirski rog zatrobi s zateglim glasom skozi noč, a bobni zaropotajo po dolinah. Pri ponočnih ognjih vidiš vrvi glava pri glavi kakor mravlje. Čimdalje, glasneje duješ vričé, a érne podobe leté na konjih mimo ognjev; v gorski kotlini kakor da so zavreli črni valovi. Na pokopališčih se zbere stobiška četa, možje ne veliki, suhi, ostrih obrazov, ali vrage; za pasom so jim sekire, v roki puške. Vodi jih Pavel Brezovški, stobiški tržan. Sedaj prihaja tudi dvajset ljudij postarnih, ali

močnih, kmetje iz raznih krajev, izluženi banovi bombardirji. Vsek pristopi k svoji lombardi. V cerkvi sedé na tleh okolu Gubca poveljniki: Andrej Pasanec, Jurij Mogajić, Vinko Lepojić, plečat, ostrizen mladnič malih očíj, smehljajočega obraza, Niko Pozebec, lep mladenič, modrih živahnih očíj, Gregor Vagić iz Oroslavja in Pavel Brezovški iz Stobice.

— Bratje, vstane Gubec, gospōda grede na nas. Gašpar Alapić jih vodi. Jutri bo tekla kri. Zasukati treba rokave. Dosti nas je hvala Bogu, ne pokosé nas v jeden mah. Ako Bog dá, bomo mi nje. Poklical sem vas, da vam to naznanim, da vpremo krepko roke, predno nas vrag naskoči. Ali ste spravili vse čete pokonci?

— Smo, vse je na nogah, pod orožjem, oglasi se Pasanec.

— Dobro, bratje, pravi Gubec, sedaj se vam je bratski dogovoriti, kako naj se raz-

prilike dobe spominske medalje vai oni, ki imajo še spominske vojno medaljo. Te medalje hočejo nakovati iz ugrabljenih francoskih topov.

Različne vesti.

Peroka. Iz Št. Vida pri Vipavi nam pišejo: Včeraj, dne 12. t. m. se je poročil v tukajnji cerkvi sv. Roka c. k. stotnik izven službe in predsednik Il. prim. veter. društva, g. Anton Jacobi iz Gorice z gospo Ano Zissy roj. Sakellario z Dunaja.

Za Cirilo Metodijki dar so darovali: Ivan Besednjak in Anton Vites vsak po 30 nvč., Ivan Baycon, Josip Sulic, Jorij Salič in Miha Gravos vsak po 20 nvč., Marija Taučer 15 nvč., Ivan Mazzarol in Terezija Valič vsak po 10 nvč.

Tržaške šole. „Slovenca“ pišejo iz Trsta: Trst ima po zadnji štetvi (leta 1890) 147.466 prebivalcev; med temi je 5000 židov, 1600 protestantov, 1400 razkolnikov in skoraj vsi drugi so katoličani. Pri tem pa imajo tu židje svojo veliko židovsko šolo, kateri naložuje sam prejšnji veliki rabin; celó neka ulica „via delle scuole israelitiche“ naznanja vsacemu, da je za žide dovolj preskrbljeno. Evangeljski in helveti imajo svoje združeno versko šolo, ki jo vodi luteranski pastor Medicus. Razkolni Grki imajo tudi svojo šolo; ravne tako razkolni Srbi. In katoličani? Katoliških šol, pristopnih brezplačno, je samo jedna laška za deklice, „Arciducovska Stefania“ ki jo vodijo benediktinke, in naša slovenska družbe sv. Cirila in Metoda. Po drugih šolah vlada mej- ali brezverstvo, Nobenega krščanskega znaka ne trpi židovsko laško gospodarstvo; križ je odstranjen iz šolskih sob; židje so mej učitelji katoliške mladine. — Ali je potem čudno, če zatirajo ubogo Slovence? Če nima mestna uprava nobenega strahu pred Bogom, ali naj ga ima pred nami?

Mestni svet tržaški bo imel svojo XIX. javno sejo v četrtek dne 20. t. m. Javilo se je nam bilo, da bo de seja že v četrtek dne 13. t. m., torej je bila to pomota za teden dnij, katere pa nismo krivi mi. — Na dnevnem redu bo važna točka: „Predložnje proračuna občinske uprave za leto 1895“. O tem proračunu govorimo v današnji številki na drugem mestu.

Proračun tržaške mestne uprave za leto 1895. Mestni magistrat je bil objavil proračun mestne uprave za prihodnje leto tako, da kaže primanjkljaja „samo“ 45.880 glid. To številko je našel s tem, da je sestavil proračun tako, da pokažejo izredni stroški 96.200 glid. primanjkljaja, redni dohodki pa 50.320 glid. prebitka. Skupno toraj 45.880 glid. primanjkljaja. Temu nasproti pa je postavil finančni odsek povse drug račun, kajti izredne stroške računa na 104.900 glid. Preobirno bi bilo, da bi se bavili z motivacijami finančnega odseka, s katerimi podpira neobhodno potrebo stroškov; bolj nas zanima, kako hoče občinska uprava pokriti primanjkljaj. To pa nameruje storiti takole: Prositi vladu dovoljenja, da smo pobirati občina vsaj 3 leta še, računajoč od 1. januarja 1895. dalje, neodvisno občinske doklade in pa občinski delež erarijskega užitninskega davka, dovoljen z Najvišjo odloko z dne 23. oktobra in 14. decembra 1893. Konečno hoče predložiti mestnemu svetu, da naloži mestni delegaciji, da dobavi občini za leto 1895. kredita v conto-currentu do zneska 600.000 glid. — Prvo in drugo je stvar vis. c. kr. vlade, odnosno stvar c. kr. erarja, da-li hoče vstredi tej zahtevi ali ne; glede kredita v conto-currentu pa je naše nemerodajno menjenje po našem preprostem razumu to, da hoče mestna uprava skopati še večjo jamo, da zasuje manjšo; novo jamo zasuje prihodnje leto z zopet na novo izkopano jamo in tako se bo stvar ponavljala dalje in dalje, dokler bo kopačev in pa — potrebno zemlje.

Oboroženi mir. Evropa uživa že voč let sad miru, a ne božjega blagoslovljenega miru, ampak onega oboroženega miru, ki razjeda blagostanje narodov skoro bolj nego pa prava krvava vojska. O tem nas osvedočujejo nastopni podatki. V letu 1865 je znašalo število vojske vseh držav v dobi miru 2.646.000 mož, v dobi vojne pa 5.972.000 mož. Sedaj pa znaša v dobi miru 3.400.000, v dobi vojne pa 19.463.000 mož. Število je torej naraslo od okroglih 3 na okroglih 6 milijonov ozi-

roma na okroglih 20 milijonov. Sedaj si pa lahko mislite, kolike ogromne svote stane Evropa ta blaženi oboroženi mir! Pri takih okolnostih nam sveni pad[?] na uho kakor britka ironija, ako nam na vseh straneh zatrjujejo svojo veliko ljubezen do miru. Koliko dobrega bi se dalo storiti na kulturnem in gospodarskem polju z onimi ogromnimi svotami, koje požira oboroženi mir! Opravičeno je pač vprašanje: kako dolgo bo trajalo še in se množilo to oboroževanje?

Nekako tesno nam je pri srcu, ako primerjamo število stalne vojske za dobo miru v Zjedinenih državah ameriških s številom pri nas. Tam imajo poleg 63 milijonih prebivalstva 28.000 mož, v Avstriji pa poleg 42 milijonih prebivalstva 347.000 mož. — Uboga Amerika, kako nazaj si še v — kulturi!

Statistika tržaške mestne bolnišnice. Iz te dni objavljene statistike mestne bolnišnice za leto 1892. poanemamo te-le zanimive podatke: Dne 31. decembra 1891. je bilo ostalo v bolnišnici 990 oseb (635 moških in 455 ženskih). V tem je prišlo tekom leta 1892. novih bolnikov 9766 (5922 moških in 3844 ženskih), torej je bilo skupno v bolniški obratki tekom vsakega leta 10.756 oseb (6457 moških in 4299 ženskih). Odpuščenih je bilo, ker so ozdraveli, 8956 oseb (5299 moških in 3297 ženskih). Umrlo je 1139 oseb (605 moških in 534 ženskih). Konec leta 1892. je ostalo torej v bolnišnici 1021 oseb (553 moških in 468 ženskih).

Tlakovanje v novem pristanišču. Kakor znano, hotela je uprava c. kr. javnih skladišč naročiti za tlak lavo iz Italije. Na to so napravili domači posestniki kamenolomov tudi svojo ponudbo, v kateri so protestovali proti temu, naglašajoč, da bi nabava lave škodovala njih interesom. Ta protest dosegel je vendar vsaj deloma zaželjeni uspeh. V prilogi službenega lista z dne 14. t. m. namreč ditamo, da je ministerstvo, zaslišavši menenje odbora c. kr. javnih skladišč, odredilo, da se naroči polovica potrebnega tlaka v domačih kamenolomih, četudi bodo stroški zato nekoliko večji.

Cerkven rop. Iz Bruselja poročajo včeraj: Neznani tatovi so ulomili v cerkev oo. Jezuvitov v Namourju in oropali cerkev ter samostanske blagajno. Cerkveni zaklad je vreden okolo 1 milijon frankov.

Grozna smrt. V Novem južnem Walesu (angloška naselbina v jugovstolnici Avstraliji), je poginil te dni nek kmetovalec grozne smrti. Iste je namreč v nekem samotnem kraju v okolici mesta Casina posekal drevo, potem je pričel zabijati kline v deblo, da je raskolje. Jeden klin je odskočil, poklina se je stisnila in vjela zajedno i levo ramo kmetovalčevu. Domačini so iskali sicer kmetovalca, a našli so ga šele osmi dan — mrtvega. Očividni sled je kazal, kako strašno so je mučil nearečnež, da se oprsti, a vsi napori bili so zaman. Njegove muke so morale biti grozne.

Samomor? Doznali smo, da se dotični utopljenec, katerega so našli dne 12. t. m. v vodnjaku na kampanji št. 51 na Kjarboli, ni zval Luka Slavec, kakor smo bili sporočili v večernem izdanju z dne 13. t. m., ampak Luka Križmančič. „Slavec“ je bil priimek, katerega so bili Križmančiču pridelali njegovi tovariši. Čujemo tudi, da ni misliti na to, da bi bil pokojnik ponarečil, ampak popolnoma verojetno je, da si je končal življenje zaradi tega, ker je bil nezdravljivo bolan na prsih.

Ogenj. Minoli četrtek popoldne se je pojavil ogenj v 3. nadstropju hiše št. 9 v ulici S. Maurizio. Ker se je valil po stopnicah tako gost dim, da gasilec ni bilo mogoče prodreti, morali so nastaviti lestvice ob hiši in prodreti skozi okno v sobo, v kateri je gorelo. Plamen je uničil nekoliko pohištva in perila; gasilci so v kratkem zadušili ogenj. Škode je okolo 200 glid.

Dvoboj v Budimpešti. Iz Budimpešte poročajo dne 13. t. m.: Sloveča učitelja sabljajna Karol Fodor in Norbert Szrakay izvala sta se na dvoboj na življenje in smrt. O tretjem naskoku je Fodor s silnim udarcem svojemu nasprotniku razcepil črepijo. — Tudi to je črtica iz „kulturnega“ življenja „vitezkih“ Madjarov.

Poskuš-n samomor. Minoli četrtek zvečer se je austrupila 23letna g.čna Leopoldina C., uradnica pri tukajšnjem brzojavnem uradu. Stokanje nearečnice privabilo je nje sorodnike, ki so urno pozvali Trevesa, kateri je,

spoznal da se je zastupila z arsenom, trpeči takoj podal protistrup, potem pa je odpeljal v bolnišnico, kjer so ji isprali želodec in odklonili vso nevarnost. Leopoldina C. je jako plemenitega srca, kajti s svojim zaslužkom preživlja poleg sebe še svoje sestro in sestro. Čujemo, da si je hotela končati življenje zaradi — kaj pak — nearečne ljubezni.

Sednijsko. Meseca julija min. leta ukral je neko tržaškemu konjederu Mihi Jorasu zlat prstan, posut z dragimi kamenčki, vreden nad 100 glid. Joras je takrat imel vse svoje hlapce na sumu, toda ker ni mogel ničesar gotovega doznati o tatu, pozabil je bil skoraj stvar. Te dni pa je zvedel v neki gostilni, da je neko prišel ponujat na prodaj baš isti prstan, katerega je spoznala gostilničarka, da je Jorasov. Dotičnik se je vrnil v prstanom v gostilno, a Joras si je prstan pridržal. Nadaljnje poizvedovanje je dokazalo, da je dotični človek dobil prstan od Jorasovega hlapca Artnaka. Prodverajšnjem sta stala zatorej 54letni Franjo Artnak in njegova 63letna žena Urša prod tukajšnjim sodiščem, zatožena tatvine. Franjo Artnak, že mnogokrat kaznovan tat, je bil kradel Jorasu tudi razno blago, kakor konjsko mast itd. Sodišče je obsodilo Franja Artnaka na 18mesečno ječo ter pride po prestani kazni pod posebno policijsko nadzorstvo, njegova žena pa je dobila 4 meseca ječe.

Polcijsko. Dne 11. t. m. popoldne ukradli so drzni tatovi polno vrečo kave težko 60 kg. in vredno 100 glid., v tem ko so teški tvrdo Ign. Brüll nakladali kavo na trgu della Stadione. Nadzorovalec težakov Just Špehar pa je takoj poizvedel, da je nek tečaj odpeljal dotično vrečo po ulici Ghaga. Tekel je takoj tje in res mu pride nasproti tožak, vozeč prazen voziček. Špehar si je takoj mislil, da je dotičnik ukradel vrečo kave in res je zasačeni uzmovič priznal deloma z lepo, deloma z grdo, da je dotično vrečo kave oddal v neki prodajalnici jestvin v ulici S. Francesco. Špehar, ne bodi len, teče takoj tje in najde baš dva lopova, ki sta ponujala trgovcu ukradeno kavo na prodaj. Ko sta tatova zagledala Špeharja, pobrala sta pete, kakor da bi ju bila odnesla burja. Malo pozneje pa so prijeli stražarji jednega dotičnih „prodajalcev“ v osebi 35letnega tožaka Josipa S. iz Trsta. Razumi se samo ob sebi, da so ga vzeli s seboj. — Predainočnem je ukradel neko iz izloznega okna tvrdo „G. Paulico“ na trgu Barriera št. 5 cel kos kotenine, vredne 7 gl. Menda nameruje neznani lopov napraviti si srajo in rjuh za simo.

Koledar. Danes (15.): Nikodem, muč.; Evfemija, muč. — Jutri (16.): 18. pobinkostna nedelja; Ljudmila, vdova. — V ponedeljek (17.): Lambert, škof, muč.; Hildegard. — Polna luna, — Solnce izide ob 5. uri 43 min., zatoní ob 6. uri 9 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 14'5 stop., ob 2. pop. 19'5 stop.

Najnovejšje vesti.

Lvov 14. Pri jubilejnem zborovanju kmetijske družbe Galiske predaval je podpredsednik posl. zbornice Abrahamovič o gospodarskih odnosih v Galiciji. Predsedništvu družbe se je izročila resolucija, glasom katero je odposlali na poljedelsko in trgovinsko ministerstvo peticija, da se skliče enketa, kateri se bo baviti o uplivanju žitne diferencijalne carine na cene žita ter eventualno predlagati, kaj bi bilo ukreniti proti škodljivim posledicam žitne spekulacije na borzi.

Budimpešta 14. V današnji seji delegacije objavil se je skupni proračun. Skupni stroški proračunjeni so na 149.379.913 glid.; prebitok carine je proračunjen na 47.539.720 glid., ostane torej potrebačina v znesku glid. 101.840.193. Odbivši od te svote 2% ki pripada ogrskemu državnemu zakladu, ostane še nepokritih potrebačin 99.803.389 glid., od katerih spada na Avstrijo 69.862.372 glid. Torej je potrebačina, katero je treba pokriti v obrokih, za 942.635 glid. 54 nvč. manjša, nego je bila minolega leta. Nasprotno pa kaže proračun za vojsko za 4'1 milijonov večjo potrebačino nego lani.

Budimpešta 14. „Postar Lloyd“ javljajo z Reke: Ko se je vozil tovorni vlak št. 1065 pod galerijo blizo Kobilje, zrušila se je galerija, katero baš popravljajo, na vlak. 10 vozov skočilo je s lokomotive vred iz tira; razbila se je lokomotiva in 5 voz. Strojničar, kurjač, sprovodnik in zaviralec so ranjeni. Promet je ustavljen vsled tega in brzovlak ni mo. El odpotovati z Reke.

Sredec 14. Tu se širi govoric, da odpotuje princ Koburg prihodnje zimo v Carji-

grad v ta namen, da uredi razna neračena vprašanja med Bolgarsko in Turčijo. V ta namen hoče Koburg zahtevati avdienco pri sultanu.

Poznanj 13. Po odredbi vladnega predsednika niso dopustili ruških kupčevalcev na tukajšnji tedenjski smenji, zbok česar so se morali isti vrniti domov.

Benetke 13. Po mestni občini Beneški prirejena prva mednarodna razstava umetnosti se odprla dne 22. aprila 1895. in zaključí dne 22. oktobra.

London 14. „Times“ javlja iz Shangaja: Brzojavke iz Fuzana poročajo, da se je vsa južna Koreja uprla Japoncem (?) ter da je pričakovati v kratkem napad na Fusan.

Shangaj 13. Govori se, da je bila dne 2. t. m. velika bitka blizu Kai-Tschenga. Ista je trajala baje dva dni, ne da bi bilo prišlo do odločitve.

Trgovinske brzojavke.
Budimpešta. Pšenica za jesen 627—629, za spomlad 677—678 Koruza za sept.-okt. 610 do 612. Oves za jesen 567—569. Rž za jesen 518—520.
Pšenica nova od 78 kil. f. 640—645, od 79 kil. f. 645—650, od 80 kil. f. 650—655, od 81 kil. f. 655—660, od 82 kil. f. 660—665.
Ječmen 620—640; proso 570—590
Pšenica. Slabe ponudbe, povpraševanje omejeno, trg jako mlačen. Prodalo se je 18.000 met. stot. Koruza 5—10 nvč. dražja. Vreme lepo.
Praga. Neratinirani sladkor za september f. 15'25 december f. 14'20, padajoča.
Havro. Kava Santos good avorago za september 98'50, za januar 84'25 mlačno.
Hamburg Santos good avorago za september 76'75, december 68'75, marec 66'—, mlačno.

Dunajska borza 14. septembra 1894.
Danas včeraj
Državni dolg v papirju . . . 98'10 98'95
„ „ v srebru . . . 99'05 99'05
Avstrijska renta v zlatu . . . 124'80 125'05
„ „ v kronah . . . 97'90 97'95
Kreditne akcije . . . 371'50 370—
London 10 let . . . 124.— 124—
Napolooni . . . 9'88 9'87
100 mark . . . 60'92½ 60'85
100 italj. lir . . . 44'95 44'95

ZAHVALA.

Podpisani so zahvaljujejo najkrajnje predsedniku „Viparske čitalnice“, gospodu Ernestu Pogonu in člani družini Habetovi na Gočah na priprjaznem vsprojemu povodom njih izleta v Vipavo. Uverjeni naj bodo, da se bodo udeleženci izleta valkdar radostno spominjali na vesele ure, ki so jih preživeli v toli prijazni družbi.
Bartelj, Grebenc, Candolin.

Razpis službe.

„Tržaška posojilnica in hranilnica (registrovana zadruga z omejenim poročtvom) išče zaslužljivega in veččega tajnika ob enem spretnega knjigovodjo. Znašna mesečna plača znaša 35 do 40 glid. — Prosilci kateri poznajo Trst in okolico, imajo prednost. Nastop službe je takoj ali vsaj do 1. oktobra t. l. Zahteva se primerna kavijska, odnosno poročna. — Prošnje pošiljati je najdalje do 25. t. m. podpravatelju, g. dr. M. Protnerju v Trstu, Via dello Poste št. 8.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imo „Belladonna“, in „Belladonna“, poleg kavarno „Fabria“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točilo se isborna vin istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako močšanom, kakor na deželo. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanillo v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprsno mleko po 14 kr. liter nosdosrodno iz št. Petra, sveža (frišna) smotana. Na zahtevanje, pošilja se tudi na dom.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni št. 1. Priporoča, ima trgovino z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolgo so časopisi v raznih slovenskih jeziki. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Sorli, kavarnar.

Gostilna Josipa Katalana v Rojanu, „Pri dvanajstih murvah“, priporoča se slavnemu slovenskemu občinstvu za obilen obisk. — Točila se bodo samo domača izvrstna vina. 104-23

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUŠTVO
vplana zadruga z omejenim poročtvom v Rojanu pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato preskrbljeno

prodajalnico jestvin
(v ulici Belvedera št. 3)
pristopno združnikom in nezadržnikom, koji prvi so deležni letnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo

društveno krčmo v Rojanu
(poprej Pertotovo)
10 minut oddaljeno od mesta, z obširnim sončnatim vrtom in dvema dvoranama, kjer se tediho izborna domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba s gostinimi in mrlzimi jedili. Priporoča tudi svojo

mesnico
v Rojanu (poprej Pertotova)
kjer se prodaja goveje in telečje meso, po najnižjih tržnih cenah. Priporoča so slavnemu občinstvu in udom.

Novi člani
so še vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrtek od 6—7 ure zvečer in ob nedeljah od 9—10 ure prep. 104-5